

IV. évfolyam. 1931. 3. szám.

(Pinxit: Dr. Julius de Madarász.)

K Ó C S A G

Laptulajdonos főszerkesztő: Dr. szalóki Navratil Dezső
Társszerkesztő: Dr. Greschik Jenő

**A „KÓCSAG“ szerkesztősége és kiadóhivatala:
Budapest I, Budakeszi-út 63.**

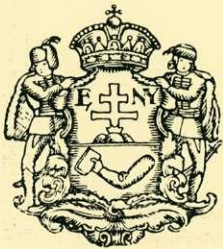
Laptulajdonos főszerkesztő: *dr. Szalóki Navratil Dezső* egyet. magántanár. Társzerkesztő: *dr. Greschik Jenő*, Budapest 80, Magyar Nemzeti Múzeum Állattára. Előfizetési ára: Magyarországon évi 5 pengő, külföldön évi 10 pengő.

Owner and chief-editor: *Dr. Desiderius Navratil de Szalók*, lecturer at the University. Budapest I, Budakeszi-út 63. Co-editor: *Dr. Eugene Greschik*, Budapest 80, Hungarian National Museum. Subscription 10 P yearly. Subscriptions accepted at the office: Budapest I, Budakeszi-út 63.

Inhaber und Hauptredakteur: Privatdozent *Dr. Desider Navratil von Szalók*, Budapest I, Budakeszi-út 63. Mitredakteur *Dr. Eugen Greschik*, Budapest 80, Ungarisches National Museum. Bezugspreis P 10.— jährlich. Zu beziehen durch den Verlag: Budapest I, Budakeszi-út 63.

Possessore del giornale e redattore principale: libero docente d'Università *Dottore Desiderio Navratil di Szalók*, Budapest I, Budakeszi-út 63. Redattore associato: *Dottore Eugenio Greschik*, Budapest 80, Museo Nazionale Ungherese. Abbonamento annuale P 10.—. Ordinamento all'amministrazione: Budapest I, Budakeszi-út 63.

Propriétaire et rédacteur en chef: *le docteur Didier Navratil de Szalók*, professeur agrégé, Budapest I, Budakeszi-út 63. Rédacteur associé: *le docteur Eugène Greschik*, Budapest 80, Musée Nat. Hongrois. Abonnement P. 10.—. pour un an. Souscription par l'administration: Budapest I, Budakeszi-út 63.

K Ó C S A G

MADÁRTANI ÉS MADÁRVÉDELMI ÉVNEGYEDES KÉPES FOLYÓIRAT
A MAGYAR ORNITHOLOGUSOK SZÖVETSEGENEK HIVATALOS KÖZLÖNYE

*Quarterly Periodical for the Study and Protection of Birds.
Official Organ of the Assoc. of the Hungarian Ornithologists.*

*Vierteljährliche Zeitschrift für Vogelkunde und Vogelschutz.
Organ des Bundes der Ungarischen Ornithologen.*

*Rivista trimestrale per lo studio e la protezione degli uccelli.
Organo Uffic. della Associazione degli Ornit. Ungheresi.*

*Bulletin trimestriel pour l'Étude et la Protection des Oiseaux.
Periodique officielle de la Ligue des Ornith. Hongrois.*

DR. NEMESKISFALUDI MADARÁSZ GYULA

KEDVES és tisztelt barátom életrajzának ecsetelését 73. évéig rábízom szűkebb hazájának biográfusaira. E folyóirat hasábjain ezúttal számos kül- és bel- földi ornithologus barátainak nevében csupán szívből fakadó üdvözlétemet és jókívágaimat tolmácsolom abból az alkalomból, hogy ezt a magas kort elérte, mellyel föltűnő módon éppen szeretett tudományágunk sok képviselőjét ajándékozta meg a sors. Madarász Gyulával 1885-ben a bécsi cs. és k. Hofmuseumban ismerkedtem meg, amikor v. Pelzel-nel a Pipridák monografiájának közös kiadásáról tárgyalt. Jellemző, hogy mindketten aznap délután a Práterbe rándultunk ki, hogy ott egy lősátorban a pisztolylovést gyakoroljuk. Közelebbi barátságunk azonban csak 1891 óta datálódik, amikor hivatalból Budapestre rendelték, hogy

a II. Nemzetközi Ornithologiai Kongresszus alkalmából a Magy. Nemzeti Múzeum termeiben Bosznia és Hercegovina madárvilágát bemutassam. Itt felejthetetlen órákat töltöttem Madarász, Herman, Horváth, Frivaldszky és mások társaságában. S midőn a szűkebb szakemberek sokasága Európa minden részéből Budapesten összegyülekezett, mindenki el volt ragadtatva a nagyszerűen megrendezett kongresszus sikerétől, mely nem kis részben Madarásznak is köszönhető. Baglyokat kellene Budapestre szállítanom, ha megkísérelném itt a jubiláns érdemeinek beható méltatását, de hangsúlyozni óhajtom, hogy Madarász elismert sikereit nem csupán a szigorúan vett rendszertan terén aratta, hanem — legalább a korábbi években — mint Field Ornithologist is kitűnő munkát végzett. E téren csak ceyloni gyűjtő és kutató útjára utalok, melynek egészségére oly káros következményeitől meglepő gyorsan szabadult. Általánosan ismert csodálatosan mesteri tehetsége, mellyel az ecsetet és karcoló tűt kezeli. Ennek segítségével számos munkáját irigylésreméltó képekkel díszíthette. Képeinek megvan az a ritka tulajdonsága, hogy a művészt és a természetbarátot egyaránt lebilincselik. A legkiválóbbak Madarász főművében: Magyarország madarai (Die Vögel Ungarns) 1900, találhatók. Szívesen látott vendég volt Madarász mindig a nemzetközi kongresszusokon, ahol véleménye többször eldöntötte a vitát. Nézeteit tréfás módon szokta volt előadni. Derűs életfelfogása sikeresen legyőzte a később beállott betegség okozta csapásokat és egyéb kellemetlenségeket, amelyek ma minduntalan fölütik fejüket. A tudósnek, művésznek és drága barátnak szenteljük ezeket a lapokat azzal a forró kívánsággal: Adjon a Gondviselés neki zavartalan, gondtalan hosszú életetést!

REISER OTMAR, Bécs.

DR. JULIUS MADARÁSZ VON NEMESKISFALUD

DEN Lebenslauf meines lieben und verehrten Freundes bis zu seinem 73. Jahre zu schildern überlasse ich getrost den Biographen seiner engeren Heimat. Es sei mir hier auf den Blättern dieser Zeitschrift bloss gestattet, im Namen seiner zahlreichen in- und ausländischen Fachgenossen ihm zur Erreichung dieses hohen Alters, wie es auffallenderweise so vielen Vertretern gerade unserer Lieblingswissenschaft beschert zu werden plegt, von Herzen Glück zu wünschen. 1885 lernte ich ihn im k. k. Hofmuseum in Wien kennen, als er damals mit dem alten Systematiker v. Pelzeln wegen gemeinsamer Herausgabe der Monographie der Pipridae verhandelte. Es ist bezeichnend, dass wir uns beide am selben Nachmittag in den Prater begaben, um uns in einer Schiessbude im Pistolenschiessen zu üben. Der nähere freundschaftliche Verkehr ergab sich aber erst im Frühjahr 1891, als ich dienstlich nach Budapest beordert wurde, um anlässlich des II. Intern. Ornith. Kongresses in den Räumen des kgl. ungarischen Nationalmuseums die Vogelwelt Bosniens und der Herzegowina zur Anschauung zu bringen. Es sind unvergessliche Stunden, die mir damals vergönnt waren in Gesellschaft von Madarász, Herman, Horváth, Frivaldszky und vielen Anderen zubringen zu dürfen. Als dann der grosse Schwarm der engeren Fachleute aus allen Teilen Europas sich in Budapest zusammenfand, da gab es nur ein allgemeines Staunen über das dort Gebotene, zu dem Madarász so reichlich beigetragen hatte. Es hiesse Eulen nach Budapest tragen, wenn ich mich unterfangen würde, Verdienste des Jubilars nunmehr eingehend zu würdigen, aber ich möchte betonen, dass seine anerkannten Erfolge nicht bloss auf streng systematischem

Gebiete zu suchen sind, sondern dass er, wenigstens in früheren Jahren, auch als Field Ornithologist hervorragendes leistete. Ich erinnere in dieser Beziehung nur an seine Sammel- und Forschungsreise nach Ceylon, von deren für seine Gesundheit so bösen Folgen er sich so überraschend schnell erholte.

Allbekannt ist seine bewunderungswürdige Meisterschaft mit Pinsel und Stichel, die es ihm ermöglichte alle seine zahlreichen Veröffentlichungen mit einem beneidenswerten Bilderschmuck zu versehen. Diese seine Abbildungen haben die selten vorkommende Eigenschaft, dass sie gleicher Weise den Künstler wie den Naturfreund entzücken.

Sie sind am hervorragendsten vertreten im Hauptwerk Madarász's: Magyarország madarai (Die Vögel Ungarns) 1900.

Vielbegehrt und gern gesehen war Madarász stets auf zahlreichen internationalen Kongressen, wo seine Auffassungen öfters den Ausschlag gaben.

In humorvoller Weise pflegte er seine Ansichten zu vertreten.

Seine heitere Lebensauffassung ermöglichte es ihm, im späteren Alter alle Heimsuchungen durch Krankheit und Widerwärtigkeiten der verschiedensten Art, wie sie ja in der jetzigen Zeit auf der Tagesordnung stehen, erfolgreich zu überwinden.

Dem Wissenschaftler, Künstler und teurem Freunde weihen wir hiemit diese Blätter mit dem heissen Wunsche, es möge ihm ein ungetrübter sorgenfreier Lebensabend von langer Dauer beschieden sein.

OTMAR REISER, Wien.

DR. MADARÁSZ GYULA MADÁRTANI MUNKÁINAK JEGYZÉKE.¹ VERZEICHNIS DER ORNITHOLOGISCHEN SCHRIFTEN DR. JULIUS V. MADARÁSZ'S.¹

1880. Über einen neuen Laubsänger. Journ. f. Ornith. XXVIII p. 326. *Phylloperseus curvirostris* = *Phylloscopus trochilus* (L.).

1881. Adatok a cinke-félék bonc- és rendszer- tanához. (Bölcsészdoktori értekezés.) Egy kö- nyomatos táblával. 8° Budapest 1881.

1881. Rendszeres névsora a magyarországi madaraknak és az ezekre vonatkozó irodalom. — Systematische Aufzählung der Vögel Ungarns nebst Anhang der Literatur. K. 8° Budapest 1881.

1881. Über einige bemerkenswerthe ornith. Erscheinungen aus der Umgebung von Budapest. Mitth. des Ornith. Ver. in Wien V. p. 28.

1881. A fehér-torkú tengelicéről (*Carduelis elegans albigularis*). — Von den weisskehligen Distelfinken. Természetr. Füz. V. p. 21.

1882. A Magyarországon előforduló cinke- félek kóborlásáról, különös tekintettel a Budapest

környékén észlelt fajok megjelenési módjára. — A magy. orv. és természetr. Munk. XXI. p. 299.

1882. A közönséges füstösfecské varietásairól (Die Varietäten der gew. Rauchschnalbe). Természetr. Közlöny XIV. p. 162.

1882. A színeltérésről. Vadászlap. III. p. 111.

1882. Über *Carduelis elegans albigularis*. Journ. f. Ornith. XXX. p. 12.

1882. *Lestris pomarina*. Vadászlap. III. p. 84.

1882. *Ornis Vindobonensis* (Ismertetés). Természetr. Közl. XIV. p. 164.

1883. Két új jelenség a magyar orniszban (Zwei neue Erscheinungen in der ung. Ornith.: *Milvus aegyptius* Gm. u. *Cyanistes cyaneus*, Pall.) Természetr. Közl. XV. p. 283.

1883. Az egyptomi kánya (*Milvus aegyptius* Gm.) a magyar madárfaunában. — Über das

¹ Dr. Madarász Gyula saját följegyzései szerint.

¹ Nach eigener Zusammenstellung Dr. Julius v. Madarász's.